

T E L Š Ė

IŠ JUTKOS

Telšiai – augantis turistų traukos centras

Dar prieš kelerius metus Telšiai daugeliui buvo jaukus, bet ne visada pirmuoju pasirinkimu tampantis Lietuvos kampelis. Šiandien situacija akivaizdžiai keičiasi – Žemaitijos sostinė vis dažniau atsiduria tiek vietinių, tiek užsienio keliautojų maršrutuose.

Augantis turistų skaičius, kūrybiškos iniciatyvos ir besitelkianti bendruomenė rodo, kad Telšiai ne tik atrandami iš naujo, bet ir įsitvirtina Lietuvos turizmo žemėlapyje.

Apie praėjusių metų pasiekimus, augantį susidomėjimą regionu ir tai, ką Telšiai siūlo šiemet, kalbamės su Žemaitijos turizmo informacijos centro direktoriumi Egidijumi Vaškelevičiumi.

Vėl praėjo dar vieni metai Žemaitijos turizmo informacijos centre. Kaip juos apibūdintumėte? Kuo jie buvo ypatingi ir koks 2025 metų pasiekimas Jums pačiam buvo svarbiausias?

2025-ieji buvo išties sėkmingi ir džiuginantys. Džiaugiamės dar labiau išaugusiu turistų, atvykusių į Telšius ir rajoną, skaičiumi – vien Žemaitijos turizmo informacijos centre ir Biržuvėnų dvare apsilankė daugiau nei 90 tūkstančių žmonių.

Praėję metai išsiskyrė ne tik lankytojų gausa, bet ir naujomis patirtimis – kartu su partneriais pasiūlėme daugiau edukacijų, autorinių ekskursijų, naujų paslaugų.

Turbūt didžiausias įvertinimas – nacionalinės turizmo skatinimo agentūros „Keliauk Lietuvoje“ apdovanojimas

Žemaitijos turizmo informacijos centro direktorius Egidijus Vaškelevičius

„Lietuvos simpatijų turistų vėtrungė“. Tai reiškia, kad mūsų įstaigą patys turistai išrinko geriausia ir patraukliausia Lietuvoje. Toks įvertinimas rodo, kad einame teisingu keliu.

Tačiau šis rezultatas yra visos komandos nuopelnas. Žemaitijos turizmo informacijos centro kolektyvas kasdien nuosekliai ir atsakingai dirba, kad kiekvienas lankytojas būtų sutiktas su šypsena, kad būtų kuriamos naujos patirtys ir stiprinamas Telšių, kaip

patrauklaus turizmo krašto, įvaizdis. Tai žmonės, kurių darbas, idėjos ir atsidaivimas kuria tikrąją centro vertę. Praėjusieji metai buvo pilni iššūkių – suorganizuota nemažai renginių, daug bendrauta su žiniasklaida bei skatinta, kad į mūsų Telšių kraštą atvyktų kuo daugiau turistų.

Pastaraisiais metais turistų Telšiuose nuolat daugėja. Ar jaučiate, kad miestas tampa vis labiau atrandamas ne tik Lietuvos, bet ir užsienio ke-

liautojų?

Tikrai taip. Telšių rajoną yra pamėgę ne tik visų Lietuvos miestų ir miestelių lankytojai, bet ir svečiai iš užsienio. Sulaukiame turistų iš Latvijos, Lenkijos, Estijos, Norvegijos, Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Prancūzijos ir dar tolimesnių šalių.

Atvykusieji žavisi mūsų nuostabiu miesto ant septynių kalvų gamta, senamiesčiu. Turistų abejingais nepalieka mūsų autentika, žemaitiška virtuvė, profesionalūs gidai, kurie savo žiniomis, šiltu bendravimu ir gebėjimu įtraukti lankytojus sukuria nepamirštamas patirtis. Būtent gidai yra tie žmonės, kurie padeda gyvai pajusti Telšių istorijas ir dvasią – per pasakojimus, emociją ir gyvą ryšį su kiekvienu svečiu.

(nukelta į 3 psl.)

Šiame numeryje skaitykite:

„Telšė linGOun“ 2026 – 2 psl.

Pašnekesiai su gidu.

Vitalijus Praspaliauskas – 4 psl.

Apie Žemaičių kaimo muziejų – 6-7 psl.

Apie Žemaitijos TIC padalinį Varniuose – 7 psl.

Ingridos kelias į Biržuvėnus

Kai kalbame apie žmones, kurie ne tik saugo praeitį, bet ir geba ją prikelti, Ingrida Šilgalytė yra vienas ryškiausių pavyzdžių.

Tautodailininkė, sertifikuota archeologinės tekstilės audėja, muziejininkė ir gidė šiandien savo žinias bei patirtį sutelkia Biržuvėnų dvaro sodyboje, kur kasdien kuria gyvą XIX amžiaus pasaulį.

Jos kelias į dvarą nebuvo įprastas – jis prasidėjo dar vaikystėje prie močiutės ratelio, vėliau nusidriekė per audimo stakles, muziejus Lietuvoje ir net vikingų laikų rekonstrukcijas Norvegijoje. Šiandien visa ši patirtis susijungia vienoje vietoje – Biržuvėnuose, kur istorija ne pasakojama, o išgyvenama.

Kas slypi už šio gyvo pasakojimo? Kaip gimsta įtraukianti dvaro atmosfera, kodėl lankytojai čia sugrįžta ir kuo ši vieta ypatinga ją kuriančiam žmogui? Apie tai kalbamės su Ingrida Šilgalyte – dvaro akmistrine, gide ir žmogumi, kuris kursto dvaro gyvybę.

Jūsų kelias į Biržuvėnų dvarą buvo gana neįprastas – nuo audimo amatų iki darbo vikingų muziejuje Norvegijoje. Ką iš ten parsivežėte, kas šiandien praverčia dirbant su lankytojais dvare?

Visa sukaupta patirtis šiandien natūraliai susijungia mano darbe. Ji leidžia

Ingrida Šilgalytė

turėti platesnį istorinių žinių lauką ir pasakoti įvairiomis temomis taip, kad lankytojams būtų įdomu ir gyva. Audimo amatas išmokė kantrybės, kruopštumo ir sustiprino ryšį su savo kraštu bei jo tradicijomis. O darbas užsienio muziejuose suteikė vertingos patirties, dirbant su turistų grupėmis, supažindino su šiuolaikinėmis gidavimo madomis ir tendencijomis bei leido parsivežti gerąją tų muziejų praktiką, kurią sėkmingai pritaikau ir Lietuvoje.

Iš kur atsirado jūsų pačios noras dirbti gide ir pasakoti istorijas žmonėms?

Tai buvo natūrali veiklos tąša – nuo amato ir tautodailininko darbo pereinant prie audimo mokymo. Teko nuolat gilinti žinias, o kuo daugiau mokaisi, tuo labiau norisi sužinoti dar

daugiau ir vis labiau pasinerti į istorijos žinių sūkurį. Tai natūraliai atvedė į Geležies amžiaus archeologinę rekonstrukciją ir muziejininkystę.

Iš čia sekė kitas žingsnis – kvalifikacijos kėlimas, gido sertifikato ir audimo meistrės vardo įgijimas, kuris galiausiai nuvedė į XIX amžiaus istorijos pasaulį. O pasakoti istorijas mane dar pradinėse klasėse išmokė močiutė – viskas prasidėjo nuo „Grybų karo“. (juokiasi)

(nukelta į 5 psl.)

Žemaitijos sostinės šventė
„Telšė linGOun“ 2026 **2 psl.**

Žemaitijos sostinės šventė „Telšė linGOun“ 2026

Telšiai ruošiasi! Jūsų lauks net penkios dienos, kurios pakeis įprastą miesto ritmą. Apie laukiančias Žemaitijos sostinės šventės „Telšė linGOun“ akimirkas pasakoja Telšių rajono savivaldybės meras Tomas Katkus.

Yra akimirku, kai emocijos sukyla stipriau vien nuo laukimo. Tokia akimirka – jau visai čia pat. Į mūsų mylimą Žemaitijos sostinę sugrįžta jubiliejinė miesto šventė „Telšė linGOun“. Siemet ji vyks jau penktą kartą ir, drįstu sakyti, bus ypatinga kaip niekada anksčiau. Birželio 10–14 dienomis Telšiai gyvens šventės ritmu. Penkias dienas mūsų miestas linguos, kvėpuos muzika, bendryste ir neišdildomais išpūdžiais. Kiekvienas atras sau artimą veiklą, kiekvienas pajus šventės dvasią. Šventės programa bus kupina spalvų ir netikėtumų – nuo jau pamėgto tradicinio bendruomenės pikniko iki energingo tarptautinio „Dance Station“ šokių festivalio, nuo išpūdingų akrobatinių lėktuvų pasirodymų iki ryškiausių Lietuvos ir užsienio atlikėjų koncertų. Telšiai taps vieta, kur susitinka kultūra, sportas, tradicijos, pramogos ir bendruomenė. Šventės planavimo darbo grupė dirbo uoliai ir paruošė ne vieną naujovę. Pirmąją šventės dieną ypatingą dėmesį skirsime patiems mažiausiems rajono gyventojams. Jų lauks edukacijos, teatralizuoti pasirodymai ir kūrybiškos veiklos Žemaičių kaimo muziejuje. Antroji diena skirta jaunimui. Respublikos gatvė taps gyvu ritmu pulsuojančia erdve. Pagrindinėje miesto gatvėje susibursime masiniams linijiniams šokiams. O sutemus prie Telšių sporto arenos kviesime jaunuolius ir

Telšių rajono savivaldybės meras Tomas Katkus

visus norinčius į pirmą kartą Telšiuose organizuojamą „drive-in“ kino peržiūrą. Tačiau vienas išskirtiniausių šių metų akcentų bus floristinių ornamentinių kilimų kūryba Masčio ežero pakrantėje. Tai ne tik naujovė Telšiuose, tai meninis reiškinys, kuris mūsų miestą pa-

vers spalvinga galerija po atviru dangumi.

Į šį kūrybinį procesą įsitraukti pakviesti ne tik Lietuvos, bet ir užsienio kūrėjai, todėl turėsime išskirtinę galimybę iš arti pamatyti skirtingų kultūrų, tradicijų ir kūrybinių idėjų susitikimą.

Esu ištikinęs – tai bus vienas labiausiai fotografuojamų šventės momentų. Ir, žinoma, sieksime dar vieno rekordo – bendruomeniškumo ir vienybės rekordo. Koks jis bus? Kol kas paliksiu šiek tiek intrigos – juk šventės laukimas taip pat yra jos dalis. (šypsosi)

O kai kalbame apie šventės kulminaciją – neabejotinai ją taps pagrindinis šventės koncertas „Sveikinimas miestui“ ant Zakso kalno.

Siemet Telšiuose skambės tikrai galinga gyvos muzikos banga, kuri suvienys tūkstančius. Išpūdingoje didžiojoje scenoje pasirodys vieni ryškiausių šalies ir užsienio atlikėjų: Zemaitukai, Aistė, Justinas Jarutis, Marijonas Mikutavičius, Leon Somov

bei užsienio scenos žvaigždė Minelli. Ir tai dar ne viskas. Visi atlikėjai pasirodys su gyvo garso grupėmis. Tai bus vakaras, kai muzika ne tik skambės, bet ir bus jaučiama, išgyvenama ir lydės dar ilgai po paskutinio akordo. Paskutinė šventės diena tradiciškai pakvies į ramesnį, bet ne mažiau prasmingą laiką.

Tradiciškai dalyvausime Švento Antano atlaidoose. 2026-ieji ypatingi, nes švenčiame ir Telšių vyskupystės šimtmetį. Todėl paskutinės dienos programa bus išlaikanti pagarbą tradicijai, bet kartu įgausianti naują skambesį. Būtent ši dermė – tarp šurmilio ir rimties, tarp tradicijos ir naujovių – ir yra tikroji mūsų šventės stiprybė.

Visą šventę vainikuos jautraus balso, išskirtinio skambesio vokalistės BJE-LLE koncertas kartu su Lietuvos simfoniniu pučiamųjų orkestru. Tai bus vakaras, kuris sujungs viską – emociją, muziką ir bendrystę, palikdamas širdyse ilgai išliekantį šventės jausmą.

Prie šių veiklų prisideda ir pažintinės iniciatyvos. Žemaitijos turizmo informacijos centras taip pat aktyviai įsitraukia į miesto šventę – kaip ir kasmė, telšiškiams bei miesto svečiams bus dovanojamos nemokamos ekskursijos. Nuo birželio 8 iki 12 dienos, penkias dienas iš eilės, visi norintys galės pažinti Telšius iš arčiau – nuo tarpukario miesto istorijų ir ženklų pasakojimų iki žydų štetlo palikimo bei Insulos kalvos lobių.

Tikiu, kad jau esate pasiruošę linguoti kartu. Tad kviečiu: pakvieskite draugus, artimuosius, gimines ir pažįstamus iš visos Lietuvos kampelių ir iš dar toliau. Susitikime Telšiuose ir kartu kurkime šventę – įkvepiančią visą Lietuvą linguoti kartu su Žemaitijos sostine, Telšiais.

Daugiau informacijos:

Birželio 10–14 d.

Telšė linGOun

Justinas Jarutis
Birželio 13 d.
Zakso kalnas, Telšiai

AISTĖ
Birželio 13 d.
Zakso kalnas, Telšiai

Raminta Naujanytė-Bjelle
ir Lietuvos simfoninis pučiamųjų orkestras
Birželio 14 d.
Telšių amfiteatras

Marijonas Mikutavičius
Birželio 13 d.
Zakso kalnas, Telšiai

Minelli
Birželio 13 d.
Zakso kalnas, Telšiai

Zemaitukai
Birželio 13 d.
Zakso kalnas, Telšiai

8 kambarys
Birželio 12 d.
Telšių amfiteatras

Leon Somov
Birželio 13 d.
Zakso kalnas, Telšiai

Akimirkos iš Žemaitijos sostinės šventės „Telšė linGOun“ 2025

Telšiai – augantis turistų traukos centras

(Atkelta iš 1 psl.)

Didžiausi pokyčiai įvyksta tada, kai žmonės susitelkia ir veikia kartu, nes jų vienas visko nepadarysi. Ar per pastaruosius metus Telšių krašte atsirado naujų partnerių, bendruomenių ar iniciatyvų, kurios stiprina turizmo plėtrą?

Be abejonės, kiekvienais metais, artėjant naujam turizmo sezonui, turistams pristatome vis naujų paslaugų. Atsiranda ir naujų partnerių, siūlančių edukacijas, maitinimo bei įvairias laisvalaikio praleidimo veiklas. Tai aiškiai rodo, kad turizmas Telšiuose klesti: auga ir stiprėja. Juk jei nebūtų paklausos, neatsirastų ir pasiūlos – šie dalykai visada eina greta.

Šiomet prieš sezoną surengėme nemažai susitikimų su bendruomenėmis, turizmo verslo atstovais ir aktyviais gyventojais. Diskutavome, kaip dar labiau pritraukti lankytojų į mūsų kraštą. To rezultatas – šiandien galime pasiūlyti dar daugiau įvairių patirčių ir veiklų atvykstantiems.

Svarbiausia, kad šį turizmo sezoną kviečiame ne tik aplankyti Telšių miestą, bet ir ilgiau čia užsibūti, atrandant aplinkinius miestelius bei kaimus. Jų gyventojai taip pat turi ką parodyti – siūlo unikalias paslaugas, degustacijas, edukacijas. Kaip visada sakau: į mūsų kraštą vilioja ne tik gamta ar lankytni objektai – čia traukia ir žmonės, kurie pasakoja istorijas, svetingai pasitinka ir su džiaugsmu išlydi kiekvieną turistą.

Zemaitijos turizmo centras ne kartą nustebino kūrybiškomis idėjomis – nuo degustacijų iki įvairių varžybų. Kokių naujų patirčių ar netikėtų renginių šiemet gali tikėtis į Telšius atvykstantys turistai?

Na, kiekvienais metais organizuojame įvairiausių renginių, tokių kaip „Sūrio gaudymo čempionatas“, turizmo sezono atidarymas. Taip pat rengiame turizmo

„Lietuvos simpatijų turistų vėtrungė“ atiteko Žemaitijos TIC komandai

trūksta meškos pėdsakų. Lankstinukas vadinasi „Didžioji skonių medžioklė“. Naudodamiesi šiuo lankstinuku, lankytojai kelias po miesto kavines, restoranus, barus ir užkandines, kur jų lauks ypatingi patiekalai bei gėrimai su „meškos“ charakteriu – tarp jų ir „Meškos letena“, „Meškos asara“, „Meškos guolis“ ar gaivinanti „Meškos gaiva“. Surinkę reikiama skaičių lipdukų, lankytojai turės galimybę laimėti puikių prizų. O kokių skonių staigmenų dar slepia ši medžioklė, kviečiame atrasti patiems. (šypsosi)

Kokius šių metų renginius ar iniciatyvas rekomenduotumėte nepraleisti tiek pirmą kartą atvykstantiems, tiek sugrįžantiems lankytojams?

Išties apie renginius galėtume kalbėti daug. Gegužės 2 dieną jau ketvirtą kartą organizuojame „Sūrio gaudymo čempionatą“, kur nuo Zakso kalno

vieta, kur susilieja istorija, kultūra ir gyvas bendruomenės gyvenimas. Čia lankytojų laukia ne tik ekskursijos ir degustacijos, bet ir plenerai, kūrybiniai susitikimai, piknikai bei įvairūs kultūriniai renginiai.

Dvaras tampa traukos centru tiek vietiniams gyventojams, tiek atvykstantiems svečiams, norintiems patirti autentišką, gyvą dvaro atmosferą. **Kokios turizmo sritys, Jūsų manymu, Telšių krašte dar turi didžiausią potencialą augti?**

Sakyčiau, kad potencialo augti turi beveik visos turizmo sritys, nes kiekvienais metais stengiamės turistams pasiūlyti vis kažką naujo.

Be abejo, didelę ateitį matome sveikatinimo turizme, kuris galėtų į mūsų rajoną pritraukti dar daugiau lankytojų.

Miesto viduryje tyvuliuojantis Masčio ežeras laukia įvairesnių pramogų ant vandens.

Taip pat neišsėmiama niša išlieka gastronominis turizmas – kasmet pristatome naujus skonius ir patirtis. Šie metai ne išimtis – esame paruošę naujų degustacijų, kurios nukelia į istorinius laikus ir leidžia pažinti, ką Telšiuose valgydavo žmonės prieš 200 metų. **Jeį kalbėtume ne apie ilgalaikes vizijas, o apie artimiausią laikotarpį –**

kaip, jūsų manymu, Žemaitijos turizmo informacijos centrui praeis šie, 2026-ieji metai?

Labai atsakingai ruošiamės. Jau pernai pradėjome ruošti šiam turizmo sezonui. Net neabejoju, kad šiemet sulauksime dar daugiau turistų. Taip pat neabejoju, kad mūsų pasiūlytos naujos autorinės ekskursijos, edukacijos ir degustacijos pritrauks dar daugiau lankytojų – jos skatins ne tik pažinti Telšius tuos, kurie su jais dar mažiau susipažinę ar čia lankosi pirmą kartą, bet ir sugrįžti tuos, kurie Telšiuose yra buvę ne kartą.

Taip pat esu įsitikinęs, kad didelio susidomėjimo sulauks ir mūsų turizmo renginiai bei nemokamos ekskursijos. 2026-ieji mums bus dar vienas žingsnis pirmyn – metai, per kuriuos toliau stiprinsime Telšių, kaip patrauklaus turizmo krašto, įvaizdį ir plėsimė siūlomų patirčių įvairovę.

Ir pabaigai – jei kas rytą galėtumėte pro langą matyti vieną Telšių miesto vietą – kuri tai būtų ir kodėl?

Turbūt norėčiau matyti didingą mūsų Telšių Sv. Antano Paduviečio katedrą, kurią kasdien pro savo kabineto langus ir matau. Taip pat norėčiau matyti žaižaruojantį Masčio ežerą bei visą mūsų gražų senamiestį, kuris pasakoja tiek tikras, tiek legendomis apipintas istorijas Telšiuose.

Atsisveikindamas norėčiau nuoširdžiai padėkoti kiekvienam Telšių miesto ir rajono gyventojui, kuris čia gyvena ir kuria. Už tai, kad esate mūsų miesto ambasadoriai, skleidžiate gerą žinią apie Telšių regioną ir kviečiate savo artimuosius, gimines, draugus bei kitus pažįstamus atvykti į mūsų kraštą. Esu be galo dėkingas visiems mūsų nuostabiems gidams, kurie kiekvieną atvykstantį svečią pasitinka su šypsena. Dėkoju kiekvienam Telšiuose sutiktam žmogui, Savivaldybės vadovams už palaikymą, visiems partneriams bei savo kolektyvui, kuris kasdien nenuilstamai dirba tam, kad geroji žinia apie Telšių miestą ir rajoną sklįstų po visą pasaulį.

Dėkojame Jums už pokalbį ir linkime gero turizmo sezono!

Žemaitijos TIC komanda renginyje „Sutarkime 2025“

naktį, „Cėbolinės jiedėma tornirā, Pasaulinę turizmo dieną „Sutarkime“ kartu su turizmo sezono uždarymu ir rezultatų aptarimu bei nusipelnusių turizmui pagerbimu. Šiais metais šie renginiai išliks, tačiau bus dar didesni – su naujomis idėjomis ir netikėtais potyriais – kviesime turistus ir rajono gyventojus į juos įsitraukti ne tik kaip žiūrovus, bet ir kaip dalyvius. Taip pat siūlysimė įvairių žaidimų, atrakcijų, savaitgalinių akcijų. Pavyzdžiui, organizuosime daiktų, susijusių su Telšiais, slėpynes, kuriose dalyviai galės ne tik smagiai praleisti laiką spręsdami užduotis, bet ir laimėti prizų. Šiomet išleidome dar vieną naują lankstinuką. Šįkart jis susijęs su maitinimo paslaugomis ir, žinoma, jame ne-

riedantį sūrį gaudys vyrai, moterys ir vaikai. Į turnyrą kviesime įsitraukti ir pačius mažiausius – kūdikius, kurie ropos link sūrio.

Rugpjūčio 14 dieną pakviesime visus į turizmo naktį ir „Cėbolinės jiedėma tornirā“. Ši smagi, tikru žemaitišku skonių alsuojanti atrakcija taip pat vyks jau ketvirtus metus iš eilės. Kasmet sulaukiame vis daugiau dalyvių – tiek naujų, tiek sugrįžtančių. Žmonės net iš Vilniaus atvyksta ir registruojasi iš anksto.

Varniuose veiklą pradeda Žemaitijos turizmo informacijos centro padalinys, kuris aktyviai prisidės prie turistų srautų pritraukimo ir informacijos sklaidos.

Ypač verta išskirti ir Biržuvėnų dvarą –

PASIIMK LANKSTINUKĄ „DIDŽIOJI SKONIŲ MEDŽIOKLĖ“ ŽEMAITIJOS TURIZMO INFORMACIJOS CENTRE IR JUNKIS Į MEDŽIOTOJŲ GRETAS!

- Aplankyti „Skonių medžioklės“ būrelį priklausančias kavines, restoranus, barus ar užkandines.
- Menu išsirinkti specialų patiekalą ar gėrimą su „meškos prieskoniu“.
- Už sumedžiotą skonį gauti 1 lipduką ir jį klijuoti į žemėlapyje pažymėtą vietą.
- Testi medžioklę ir neprasausti nors 6 kartus.
- Lankstinuką su lipdukais grąžinti į Žemaitijos turizmo informacijos centrą ir dalyvauti „Didžiosios skonių medžioklės“ prizų loterijoje.

PRIZAI:

Ekskursija ir bajoriškų patiekalų degustacija biržuvėnų dvare (6 asm.)

500€ vertės dovanų čekis įspūdiams Telšių rajone

DVIRATIS

ŽEMAITIJOS TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAS

EKSKURSIJOS DEGUŠTACIJOS ŽYGIAI PRAMOGOS ISTORIJOS PATIRTYS SUVENYRAI

INFORMACIJOS IEŠKOK: visit.telsiai.lt

Zemaitijostic zemaitijos_tic zemaitijostic +370 618 63448

Pokalbis su Vitalijumi: „Telšiai kaip upė, o gidavimas – kaip druska“

Yra žmonių, kurie miestą tiesiog parodo, ir yra tokių, kurie leidžia jį pajusti. Vitalijus Praspaliauskas – būtent iš pastarųjų. Gimęs ir užaugęs Telšiuose, kalbantis gyva, autentiška žemaičių „dounininkų“ tarme, jis ne tik pasakoja istorijas, bet ir kuria nuotaiką. Jo vedamos ekskursijos – tai ne sausas faktų rinkinys, o gyvas, šmaikštus ir nuoširdus pasakojimas, kuriame telpa ir meilė gimtajam kraštui, ir subtilus sarkazmas. Vitalijus tiki paprastumu – nes būtent jame slypi tikrumas, o tikrumas žmones traukia labiausiai. Siandien Vitalijus dirba Telšių kultūros centre kultūrinių renginių koordinatoriumi, Telšių „Krantų“ progimnazijoje – neformalaus ugdymo mokytoju. Jį taip pat galima sutikti jaunimo centre, socialiniuose tinkluose, kur jis kuria turinį, drožia medį ar įgyvendina įvairiausias kūrybines idėjas. Tačiau šikart kalbamės apie tai, kas jį labiausiai sujungia su žmonėmis – gidavimą, turistus ir meilę Telšiams.

Kaip šovė mintis tapti gidu? Ar tai buvo seniai brandinta idėja, ar tiesiog atsitiktinumas?

Tai įvyko visai atsitiktinai – kelios draugų kompanijos atvyko į svečius ir tiesiog paprašė parodyti miestą, papasakoti apie jį. Mes išėjome tiesiog pasi-vaikščioti, bet kadangi gavau pagiriamųjų žodžių, tai, pamačius skelbimą apie gidų kursus Šiauliuose, nutariau pabandyti tapti oficialiu, akredituotu gidu. Manau, gidais esame kiekvienas savo miesto gyventojas, tik prisistatome skirtingai.

Kiek metų gidaujate?

Gido pažymėjimą gavau 2018 metais, tad oficialiai gidajuju jau aštuntus metus.

Vitalijus Praspaliauskas

Ar galite prisiminti savo pirmąją ekskursiją? Kam ją vedėte ir kokie išpūdžiai liko?

Neoficiali ekskursija buvo draugams, vėliau – kurso draugams ir dėstytojams, kurie vertino ekskursijos kokybę. Na, o jau tapus oficialiu gidu, tai pirmųjų kokių trijų ekskursijų nelabai norėjau prisiminti, tad ir nebeprisimenu. Liko atminty tik išmoktos pamokos.

Ar buvo momentas, kai pagalvojote: „tai ne man“?

Taip, tokių minčių pasitaiko, kai „sukrenta kortos blogąja puse“ ir viskas susiklosto nepalankiai – pavargę turistai, blogas oras, užkimęs balsas ar net užtvertas kelias. Po tokių situacijų visada viską pergalvoju.

Kokia ekskursija jums pačiam labiausiai įsiminė? Kodėl?

Jų tikrai ne viena. Kartą vedžiau eks-

Vitalijus su ekskursijos dalyviais

kursiją jaunimui 4 valandą ryto sausio mėnesį – įsiminė nakties tyla ir ramybė. Kita – kai į Telšius atvyko 50 baikerių. Juos lydėjau savo motociklu, o vėliau vedžiau ekskursiją po miestą.

Ar Telšiuose turite kokių nors „slaptų“ ar mažai žinomų vietų, kurias mėgstate rodyti turistams?

Taip, turiu. Ir manau kiekvienas gidas jų turi. Bet jei dabar įvardinčiau, kokia tai vieta – tuomet ji nebebūtų slapta.

Ar gidavimas jums yra daugiau darbas ar gyvenimo būdas?

Pastovų darbą dirbdamas kultūros centre užsidirbu duonai, mokykloje – sviestui, o gidavimas man yra kaip prieskonis. Kaip druska, kurios reikia nei per daug, nei per mažai.

Ar yra istorija ar įvykis, kurį prisiminate su šypsena kiekvieną kartą?

Taip, tikrai yra ir net ne vienas. Kartą atvyko Kulių bendruomenė, ir ten buvo keli vyrai, su kuriais bendraujant, visa grupė juokėsi ir linksminosi be perstojo dvi valandas. Kai atvyksta keliautojai nepavargę, o puikiai nusiteikę, tuomet šypsenu netrūksta.

Koks jūsų išpūdis apie pokyčius Telšiuose per jūsų gidavimo metus?

Telšiai keičiasi nuolat, kasdien. Telšiai yra kaip upė, į kurią taip pat dukart ne-

įbrisi. **Ar kiekvieną kartą tą patį objektą pristatote vienodai, ar keičiate pagal nuotaiką, auditoriją, metų laiką?**

Mano manymu, nebūna nei vienodų ekskursijų, nei vienodų žmonių. Visad stengiuosi reaguoti į situacijas ir kitus veiksnius.

Kokios žmonių grupės jums įdomiausios?

Vaikai, senjorai, smalsūs miestiečiai ar istorijos žinovai?

Labiausiai man patinka žmonės, kurie nebuvo Telšiuose. Senjorų grupės irgi visad kažkuo nustebina.

Pakalbėkime apie atgalinį ryšį – ar sulaukiate padėkų iš turistų?

Gal žmonės jums parašo ar kitaip atsimeina?

Taip, sulaukiu. Didžiausias įvertinimas – kai žmonės rekomenduoja vieni

kitiems. Taip pat sulaukiu komentarų socialiniuose tinkluose ir viešų padėkų. **Ar yra tekę vesti ekskursiją žinomam žmogui ar savo autoritetui? Koks tai buvo patyrimas?**

Taip, esu vedęs žinomiems žmonėms. Teko vesti nedidelę šeimos ekskursiją, kurioje buvo vos keturi žmonės. Tik po ekskursijos sužinojau, kad Telšius pristatinėjau LRT generalinei direktorei. Taip pat mūsų miestą esu pristatinėjęs žinomiems politikam bei dainininkams, kurių pavardžių neleidžia minėti gido etiketas. Patyrimas labai puikus, nes turi galimybę susipažinti su tikroju žmogumi, o ne su pareigomis.

Kokia vieta Telšių mieste ar rajone Jus labiausiai jaudina ar net „pakerta“, kiekvieną kartą ten būnant?

Puiki vieta yra ant Vilniaus kalvos, nuo kurios atsiveria nuostabi panorama. Išskirčiau ir Katedros varpinę. Tik, deja, ten patekti yra kiek sunkiau.

Kalbėjome apie jausmą ir potyrius. O dabar, mūsų pašnekiesiui einant į pabaigą, užduosime keletą klausimų, į kuriuos prašome atsakyti kiekvieno asmens, po miestą lydinčio turistus. Tad: jei turėtumėte vienintelę galimybę parodyti žmogui Telšius per vieną valandą, kur jį vestumėte ir ką papasakotumėte?

Kai turėjau žingeidų jaunimą, atvykusį iš Indijos, tai jiems didžiausias vau buvo, pamačius Masčio ežerą. Manau kartais mes patys pamirštame, kokioje unikaloje vietoje gyvename. Ežeras, kalvos, Katedra...

Ir kitas: kas jums yra Telšiai?

Telšiai man – viskas. Tai ir vaikystė ir patirtis, ir darbas ir poilsis, miestas ir gamta, kultūra ir ramybė, tai ir cukrus ir druska viename.

Ką apie gidą Vitalijų sako lankytojai?

„Vitalijus – profesionalus gidas, turintis puikų humoro jausmą ir išmanantis savo darbą. Atvykę iš Dzūkijos, likome sužavėti žemaičių kalba, skaniu maistu ir nuoširdžiais žmonėmis. Su

šiuo gidu tikrai neliūdėsite – jo energija ir pozityvumas tiesiog užkrečia.“ (Irena, Kupiškis)

„Nuoširdžiai dėkojame Vitalijui už nuostabią ekskursiją! Jo pasakojimai buvo ne tik informatyvūs, bet ir gyvi, kupini charizmos, humoro bei šilumos. Gavome ne tik žinių, bet ir geros nuotaikos užtaisą – tikrą „vitamino C“ dozę. Tokių gidų kaip jis – reta.“ (Ingrida, Klaipėdos r.)

„Gidas iš didžiosios raidės. Esame dalyvavę daugelyje ekskursijų, tačiau tokio linksmo ir profesionalaus gido dar neteko sutikti. Puikūs prisiminimai iš ekskursijos po Telšius.“ (Vaida, Marijampolė)

O kaip sako pats Vitalijus, net 80 procentų ekskursijos sėkmės priklauso nuo pačių žmonių – jų nuotaikos, atvirumo ir noro patirti. Tačiau akivaizdu viena: kai gidas dirba su meile, net paprasčiausias pasivaikščiojimas gali tapti įsimintinu nuotykiu. Geriausias įvertinimas jam – sugrįžtantys žmonės, norintys Telšius parodyti kitiems. Ir, regis, būtent čia slypi tikrojo gidavimo esmė – ne tik papasakoti, bet ir palikti jausmą, kuris kviečia sugrįžti.

visit.telsiai.lt

Zemaitijostic
zemaitijos_tic
zemaitijostic

Telšiai
Torežma
T-KUORTELĖ - tavo kelionei po TELŠIUS!

T-KUORTELĖ
visit.telsiai.lt
TELŠĖ
ZEMAITIJOS TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAS

„T-KUORTELĖ“ įsigyti galite, užsukę į Žemaitijos turizmo informacijos centrą

INTERAKTYVI EDUKACIJA

„Atrask Telšių meškutes“

Turgaus a. 21, Telšiai
+370 618 63 448

Ingridos kelias į Biržuvėnus

(atkelta iš 1 psl.)

Jau trečius metus esate Biržuvėnų dvaro ponija. Kas, jūsų manymu, labiausiai nustebina ar sužavi pirmą kartą Biržuvėnų dvaro sodyboje apsilankančius lankytojus?

Manau, kad atvykstančius labiausiai nustebina dvaro sodybos gyvumas ir autentiškumas. Žmonės dažniausiai tikisi pamatyti tiesiog dar vieną istorinį objektą, tačiau čia jie pajunta visai kitokią atmosferą. Čia jaučiama istorinė aura, natūralus ryšys su gamta ir tarsi išlikusi dvaro gyvenimo dvasia. Mane džiugina momentai, kai lankytojai pradeda ne tik klausytis ekskursijos, bet ir patys įsitraukia, klausinėja, dalijasi įspūdžiais.

Jūs dažnai svečius pasitinkate vilkėdama XIX amžiaus stiliaus dvariškais rūbais. Ar toks autentiškas įvaizdis padeda lankytojams lengviau pajusti dvaro atmosferą?

Taip. Pastebiu, kad tai leidžia lankytojams daug lengviau įsijausti į pasakojamą laikotarpį. Iš gido pozicijos tai yra labai svarbi edukacijos dalis – ne tik perduoti faktus, bet ir sukurti patirtį, perduoti jausmą. Toks įvaizdis padeda sutelkti klausytojų dėmesį, sukurti betarpišką ryšį ir leidžia jiems pasijusti tarsi atsidūrusiems kitame amžiuje. Dažnai matau, kaip žmonės pradeda labiau įsivaizduoti to meto gyvenimą, bendraujant su „dvaro ponios“ persona, o tai sakyčiau ir yra pagrindinis tikslas. **Ingrida, Jūsų ekskursijos dažnai apibūdinamos kaip labai gyvos ir įtraukiančios.**

Koks yra jūsų pasakojimo apie dvaro istoriją „receptas“, kad žmonės jo klausytųsi su tokiu susidomėjimu? Pagrindinis „receptas“ slypi ne datų gausoje, o pačiame mano pasakojime. Pagal naujausią gidavimo metodologiją svarbiausia yra ne istorinės datos ar sausos detalės. Savo ekskursijose aš pasakoju tai, kas man pačiai įdomu ir kas mane „kabina“, o kadangi man pačiai smalsu, tai pajunta ir klausytojai. Tokiu būdu atsiranda natūralus ryšys, o ekskursija tampa ne paskaita, o gyvas pokalbis.

Visada lyginu dvaro laikų gyvenimą su šiandiena – kas pasikeitė, o kas išliko panašu. Tokie palyginimai padeda lankytojams lengviau įsivaizduoti praeitį, istorija tampa artima ir suprantama, o

Grafų vakarienė nepalieka abejingų

Akimirkos iš istorinio Gorskių balius

būtent tai ir įtraukia žmones labiausiai. Žinoma, pikantiškos istorijos iš paslaptingo dvaro gyvenimo yra mėgstamiausia pasakojimų dalis.

Kokias edukacijas ir veiklas šiandien gali patirti Biržuvėnų dvaro lankytojai?

Didelė dalis veiklų yra susijusios su menų pradžiamoksliais, tokiais kaip akvarelė, grafika ir kitomis. Taip pat organizuojamos istorinės edukacijos, glaudžiai susijusios su pačiu dvaru. Jų metu lankytojai sužino apie kartono fabriko veiklą, pasigamina popierių, susipažįsta su heraldika ir pasigamina savo šeimos herbą. Su pačiais mažiausiais ieškoma lobio, aplankomi visi dvaro pastatai, o interaktyvūs žaidimai padeda įtvirtinti žinias apie dvarą. Lauke vaikai išbandosenuosius

kaimo žaidimus. Ypatingo dėmesio sulaukia ir Gorskienės salonas, kuriame atkuriamas to meto bendravimo ir etiketo istorija prie damų arbatos puodelio.

Biržuvėnų dvare nuolat atsiranda naujų edukacijų, renginių ir patirčių lankytojams. Iš kur semiatės idėjų ir įkvėpimo?

Idėjos apie naujas edukacijas, renginius ir patirtis Biržuvėnų dvare kyla iš nuolatinio noro istorinius faktus perteikti kuo įdomesne ir įvairesne forma.

Stengiamės, kad kiekvienoje ekskursijoje lankytojai jaustųsi ne tik stebėtojais. Man svarbu, kad laikas dvaro aplinkoje būtų malonus ir naudingas – kad žmonės sužinotų, išmoktų kažką naujo, o gal net atrastų savyje naujų pomėgių ar gebėjimų.

Įkvėpimo semiamės iš paties dvaro istorijos, atskirų laikotarpių ir žmonių, kurie čia gyveno, bei veiklos, kuri čia vyko. Pavyzdžiui, iš kartono fabriko veiklos iki XX a. 4 deš. ar dvare rasto lobio istorijos. Taip pat sekame naujausias edukacijos tendencijas, tokias kaip interaktyvios, išmaniosios užduotys, ir stengia-

mės jas pritaikyti, kad turinys būtų šiuolaikiškas, tačiau išlaikytų autentiškumą.

Kiekvienas renginys ar edukacija tampa bandymu perteikti istoriją per įvairius pojūčius – per meną, muziką, rankdarbius ar kulinariją, kad lankytojas galėtų ją patirti visais savo pojūčiais.

Biržuvėnuose atkuriamas XIX amžiaus dvaro gyvenimas – rengiami pokyliai, piknikai, net mistikos ir spiritizmo paskaitų vakarai. Kuris iš šių renginių jums pačiai atrodo įdomiausias?

Visi jie įdomūs savaip. Piknikai žavi tuo, kad lengvai ir tarsi natūraliai sukuria bendrumo jausmą – žmonės susiburia, dalijasi akimirkomis, o dvaro aplinka trumpam prisipildo gyvybės ir bendrystės.

Mistikos ir spiritizmo paskaitos vilioja paslaptingu – jose prisiliečiama prie mažiau matomos post-mortem fotografijos, spiritualizmo judėjimo ir dvasių fotografijos istorijos. Šiose paskaitose susipina tikrovė ir nežinomybė.

Vis dėlto įspūdingiausias renginys buvo istorinių šokių Gorskių balius. Pokylis užburė atgijusia suknelių prabanga, istorinių šokių ritmu bei žvakių šviesos ir muzikos pripildyta erdve. „Salon du Futur“ viliojo ateities spėjimo magija, grafų degustacijos vakarienė nepaliko abejingų – pasipuošę istoriniais frakais ir sukniomis svečiai sukosi šokio žingsniu ir, atvykę kaip nepažįstami, išsiskirstė tarsi artimi draugai. Šis ypatingas balius pirmą kartą po 120 metų vėl prikėlė Biržuvėnų dvaro didybę ir senąją dvasią.

Į dvarą atvyksta labai skirtingi žmonės – turistai, ekskursijų grupės, o kartais čia vyksta ir asmeninės šventės. Ar tokiomis progomis žmonės labiau nori švęsti, ar vis dėlto susidomi ir dvaro istorija?

Vieni atvyksta švęsti ir pabūti šventinėje nuotaikoje, kiti nori pažinti istoriją. Abu tikslai yra svarbūs, tačiau labiausiai akcentuojame dvarą, kaip paveldo objekto, vertę. Net ir šventės metu stengiamės, kad lankytojai pajustų vietos istoriją, jos dvasią ir ryšį su praeitimi, kad ekskursijos ir degustacijos pramoga natūraliai susipintų su šventine nuotaika.

(nukelta į 8 psl.)

EDUKACIJA

LOBIŲ
PAIEŠKOS

BIRŽUVĖNŲ DVARE

Kviečiame į nuotykių kupiną kelionę, kurios metu leisitės į paslaptinę lobio paiešką. Jūsų lauks įdomios istorijos, galvosūkių bei netikėti atradimai.

REGISTRACIJA ☎ +370 699 88229

Dvare vyksta įvairios edukacijos

„Žmonės čia jaučiasi lyg tikrame kaime“

Kai pavasaris Telšiuose ima žadinti gamtą, pietvakarinėje Masčio ežero pakrantėje tarsi atgyja ir senasis Žemaitijos kaimas. Čia, tarp žydinčių sodų, senų trobų ir ganyklose besiganančių žemaitukų, lankytojus pasitinka Žemaičių kaimo muziejus – vieta, kur galima ne tik pamatyti, bet ir pajusti, kaip gyveno mūsų seneliai ir proseneliai.

Šiltuoju metų laiku ši vieta tampa tikru traukos centru tiek telšiškams, tiek miesto svečiams. Čia galima ne tik susipažinti su tuo, kaip kadaise gyveno žemaičiai, bet ir patirti jų kasdienybę – nuo senųjų amatų iki tradicinių švenčių, kurios muziejuje kasmet atgimsta iš naujo.

Tai vieništelė tokio pobūdžio muziejinė erdvė Žemaitijoje, kur po atviru dangumi atkurtas XIX a. pabaigos – XX a. pradžios kaimo gyvenimas. 8,5 hektaro teritorijoje išikūrus muziejus šiandien yra Žemaičių muziejaus „Alka“ padalinys, tačiau jo atmosfera visiškai kitokia nei įprastų muziejų. Čia nėra stiklo vitrinų ar uždarams ekspozicijoms būdingos tylos – lankytojus supa tikras kaimo gyvenimas: senosios sodybos, girgždantis malūnas, kalvė, kapinaitės, daržas ir gyvuliai, kadaise buvę neatsiejama žemaitiško ūkio dalimi.

Muziejaus pradžia – nuo vienos pirties

Žemaičių kaimo muziejaus istorija prasidėjo 1963 metais, kai priimtas sprendimas steigti liaudies buities muziejus Lietuvoje. Tuo metu planuota įkurti vieną didįjį muziejų Rumšiškėse ir tris regioninius – Telšiuose, Rokiškyje ir Alytuje.

Telšiai tapo viena sėkmingiausių šio projekto vietų. 1967 m. į muziejų buvo perkeltas pirmasis eksponatas – pirtis iš Tryškių apylinkių. Tai buvo simbolinė pradžia kuriant erdvę, kurioje būtų išsaugotas autentiškas Žemaitijos kaimo paveldas.

1982 m. muziejus jau atvėrė duris lankytojams. Per kelis dešimtmečius jis išaugo į antrą pagal dydį buities muziejų Lietuvoje po Rumšiškių. Šiandien čia stovi pastatai, kuriuose įrengtos ekspozicijos su autentiškais baldais, darbo įrankiais, buities reikmenimis ir indais. Trobų interjerus puošia kryžiai, paveikslai ir kiti senąją kaimo aplinką atspindintys daiktai.

Žemaičių kaimo muziejaus darbuotojos

Gyvas muziejus po atviru dangumi

Žemaičių kaimo muziejus nėra tik vieta, kur saugomi eksponatai. Tai gyva erdvė, kur lankytojai gali patirti tikrąją etnografinę aplinką.

Muziejuje atkurtos trys autentiškos sodybos, kurios leidžia pamatyti, kaip buvo organizuojamas kaimo gyvenimas. Jas papildo svarbūs senųjų gyvenviečių objektai – malūnas, kalvė bei kapinaitės.

Didelis dėmesys skiriamas ir tradicinei ūkininkystei. Čia auginami tik Žemaitijos kaimui būdingi augalai ir gyvuliai – žemaitukai, avys, ožkos, triušiai. Darže puoselejamos senosios daržininkystės tradicijos, o aplink sodybas žydi bijūnai ir jurginai.

Vaikstant muziejaus takais, galima ne tik apžiūrėti pastatus, bet ir tarsi pasijusti senojo kaimo gyventoju – prisėsti prie trobos slenksčio, pasiklausyti vėjo malūno sparnuose ar stebėti lėtą, ramų gyvenimo ritmą.

Tradicijos, kurios vis dar gyvos

Didelė muziejaus veiklos dalis skiriama renginiams ir edukacijoms. Čia nuolat pristatomi senieji amatai, pasakojama apie žemaičių papročius ir tradicijas. Kasmet muziejuje vyksta jau tradiciniais tapę renginiai – Užgavėnės, naktišokiai, klijavimo teatro pasirodymai. Tačiau vienas ryškiausių įvykių – amatų ir kulinarinio paveldo šventė „Žemaitiu givastis“.

Šis festivalis kasmet rengiamas trečiąjį gegužės šeštadienį ir suburia amatininkus, tautodailininkus bei kulinarinio paveldo puoselėtojus iš visos Lietuvos. Lankytojai gali paragauti tradicinių patiekalų, išbandyti senovinius žaidimus, susipažinti su amatais ar tiesiog pasinerti į dainų ir šokių kupiną atmosferą.

Šių metų festivalio tema – „Žemaitiu givasty – visa Lietuva!“. Tai reiškia, kad į Žemaičių kaimo muziejų susirinks visų penkių Lietuvos regionų atstovai, pristatysiantys savo amatus, tradicijas ir kulinarinį paveldą. Kaip gyvena Žemaičių kaimo muziejus šiandien? Kaip ruošiamasi

vienam didžiausių metų renginių – amatų ir kulinarinio paveldo šventei „Žemaitiu givastis“? Apie muziejaus kasdienybę, lankytojus, ir artėjančius renginius kalbamės su Žemaičių kaimo muziejaus darbuotojomis: lankytojų aptarnavimo administratore **Jurgita Jokubauske**, ekspozicijų konsultante **Birute Drobavičiene** bei Žemaičių muziejaus „Alka“ kultūrinės komunikacijos specialiste **Donata Kazlauskienė**.

Kokie lankytojai dažniausiai užsuka į Žemaičių kaimo muziejų – vietiniai gyventojai, turistai, šeimos su vaikais ar kitos lankytojų grupės?

Lankytojų srautai Žemaičių kaimo muziejuje labai priklauso nuo metų laiko ir vykstančių renginių. Vietiniai gyventojai dažniausiai atvyksta su šeima – tėvai atsiveda vaikus, seneliai atvažiuoja su anūkais. Neretai čia užsuka ir tie, kurie nori savo kraštą parodyti iš užsienio atvykusiems svečiams. Tokios išvykos tampa ne tik pasiūlymu po muziejų, bet ir pažintimi su žemaitišku gyvenimo būdu, tradicijomis bei senąja architektūra. Visus metus čia užsuka moksleivių ekskursijos, bendruomenės ar darbo kolektyvai. Didžiausias sujudimas muziejuje jaučiamas šiltuoju metų laiku: muziejaus takais dienos stovyklose dūksta vaikai, sulaukiame nemažai turistų iš įvairių pasaulio šalių: tarp lankytojų galima sutikti keliautojų iš Japonijos, Jungtinių Amerikos Valstijų ar Vokietijos. Pastaraisiais metais vis dažniau muziejų atranda ir kaimynai latviai – jie atvyksta tiek pavieniui, tiek organizuotomis grupėmis.

Ką lankytojai dažniausiai pastebi ar kuo labiausiai nustemba pirmą kartą apsilankę Žemaičių kaimo muziejuje?

Šiandienos žmogų, regėjusį daugybę vietų ir patirčių, nustebinti nėra paprasta. Vis tik užtenka vos kelių akimirkų – ir pirmasis žvilgsnis, nuklydęs į senas sodybas, medžių paunksmę ar žiedais apspylusį darželį, vienok nepastebimai sužavi.

Tik pravėrus muziejaus vartus lankytojus dažniausiai pasitinka katė Maricija: ji smalsiai nužvelgia atvykėlius, lėtai praeina pro šalį ar patogiai įsitaiso šalia, tarsi būtų tikroji šios vietos šeimininkė. Sodybos, gausūs eksponatai, prižiūrėta aplinka ir natūrali augmenija sukuria labai gyvą ir autentišką išpūdį, tad žmonės dažnai sako, kad vaikščiodami tarp sodybų jaučiasi lyg tikrame kaime, tarsi čia vis dar gyventų žmonės. Daugeliui malonia staigmena tampa ir gyvūnai, kurie šiai vietai suteikia dar daugiau jaukumo.

Žmonės sunkiai patiki, kad toks erdvus ir gamtos apsuptas muziejus gali būti

mieste, todėl ne vienas lankytojas sako, kad tai – vienas gražiausių netikėtų atradimų. Galbūt geriausias įvertinimas muziejui yra tai, kad daugelis žmonių čia sugrįžta. Sugrįžta patys, o neretai atsiveža ir draugus ar artimuosius – tarsi norėdami pasidalinti tuo maloniu atradimo jausmu.

Minėjote, kad muziejus ypač atgyja šiltuoju metų laiku. Kokie renginiai, edukacijos ar veiklos tuo metu labiausiai pritraukia lankytojus?

Šiltuoju metų laiku Žemaičių kaimo muziejaus lankytojus labiausiai pritraukia gyvos, interaktyvios veiklos ir renginiai, leidžiantys pajusti tikrą kaimo gyvenimo dvasią. Tarp vaikų didžiausią populiarumą turi edukacija „Mažas piemenėlis turi botagėlį“, o kartu su ja – galimybė pašerti muziejaus gyvūnus: ožkas, avis su ėriukais, triušius, vištas ir kitus gyvulius. Suaugusiems ir šeimoms patraukliausi yra sezoniniai renginiai, kurie atskleidžia Lietuvos kaimo tradicijas: vasaros sezoną atveria amatų ir kulinarinio paveldo šventė „Žemaitiu givastis“, taip pat rengiami poezijos skaitymai ir muzikos vakarai tarp žydinčių bijūnų. Ypač daug dėmesio sulaukia vaikų dienos stovyklos.

Be vasaros veiklų, muziejus visus metus siūlo kitokias patirtis: žiemą – trankios Užgavėnės, pavasarį – Gandro dienos šventė, rudenį – jurginų žydėjimo šventės ir vėlių tradicijos, o metų ratą užbaigia žieminės edukacijos su seneliu Kalėda.

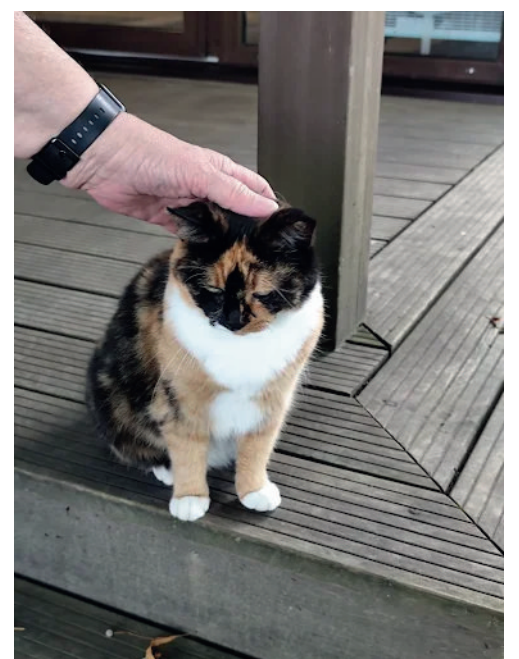
Užsiminėte apie amatų ir kulinarinio paveldo šventę „Žemaitiu givastis“. Kuo ši šventė ypatinga ir ko lankytojai gali tikėtis šių metų renginyje?

Amatų ir kulinarinio paveldo šventė „Žemaitiu givastis“ – penktus metus Žemaičių muziejaus „Alka“ įgyvendinama iniciatyva, skirta aktualizuoti etninį paveldą ir stiprinti regioninę tapatybę. Unikaliame Žemaičių kaimo muziejuje per autentiškas edukacijas, amatus, kulinarinį paveldą, muziką ir teatrines rekonstrukcijas tradicinė kultūra paverčiama gyva ir patrauklia patirtimi, tiek šeimoms, vaikams ir jaunimui, tiek vyresnio amžiaus žmonėms. Penktąjį pavasarį „Žemaitiu givastis“ išskleidžia visų Lietuvos regionų žiedus: į spalvotą amatų ir kulinarinio paveldo drobę įsipina žemaičių amatai, aukštaičių dainos, dzūkų vaišės, suvalkiečių šokiai, lietuvininkų muzika. Šių metų vyšnaitė ant torto – grupė „Skylė“ su populiarių dainų programa, „Kanklių metas“ įprasminis ansamblis „Skriaudžių“ kanklės, o šventę tradiciškai praturtins iki vėlumos trypiami naktišokiai su grupe „Kūjeliai“.

(nukelta į 7 psl.)

Muziejaus teritorijoje ganosi žemaitukai

Lankytojus pasitinka katė Maricija

„Žmonės čia jaučiasi lyg tikrame kaime“

(atkelta iš 6 psl.)

Kaip muziejaus bendruomenė ruošiasi šiai šventei?

Kiek laiko paprastai trunka pasiruošimas tokiam renginiui?

Sventei ruošiamasi visus metus nuo gegužės iki gegužės. Tik spėjus pasibaigti šventei, jau pradeda kurti planus kitų metų renginiui. Pasiruošimo darbai niekuo ypatingi: rengiamas projektas, ieškoma rėmėjų, deramasi su paslaugų tiekėjais, dalijamasi užduotimis, tačiau, norint gauti gerą rezultatą, reikia į viską žiūrėti atsakingai ir stengtis kiekvieną detalę apgalvoti iki smulkmenų.

Ar turite mėgstamiausią muziejaus vietą, pastatą ar erdvę, kurią ekskursijų metu ypač mėgstate parodyti lankytojams? Kodėl?

Ekskursijų metu mėgstu akcentuoti mažą žemio sodybą, o ypač – jos trobą. Įžengę į trobos vidų lankytojai visomet stebisi pamatę, kokiame mažyčiame plote žmonės vedė buitį. Nėdėlėje, bet labai jaukioje erdvėje kiekvienas daiktas turi savo istoriją, kuri byloja apie gyvenimą, kuris šiandien, rodos, toks tolimas, bet vos prieš kelis dešimtmečius dar buvo kasdienybė. Mūsų kasdienybė dabar kupina lengvumo ir patogumų, kurių senovės žmonėms net nebuvo įsivaizduojama.

Į ką rekomenduotumėte žmogui, kuris į Žemaičių kaimo muziejų atvyksta pirmą kartą – ką būtina verta pamatyti ar patirti?

Vienintelė tikra rekomendacija, atvykus

Šiame muziejuje galima pasijusti kaip tikrame kaime

į Žemaičių kaimo muziejus – neskubėti. Čia nereikia skaičiuoti minučių ar bėgti nuo sodybos prie sodybos – kiekviena troba, kiekvienas kampelis, kiekviena medinė tvorelė ar senas daiktas turi savo istoriją, kuri atsiskleidžia tik tuomet, kai sustoji. Žingsnis po žingsnio klaidžiodami takeliais, palydėdami akimis malūno sparnus, klausydami gyvūnų

garsų, stebėdami augmenijos šešėlius ir smulkius senovinius daiktus, pajusite, apie ką yra Žemaičių kaimo muziejus.

Ir iš tiesų, tokios vietos kaip Žemaičių kaimo muziejus, išlieka ypatingai svarbūs, nes jie ne tik atlieka mu-

zejinių vertybių saugojimo funkcija, bet ir kuria gyvą patirtį. Užsukus čia, lankytojas gali pajusti tikrą kaimo gyvenimo dvasią, pamatyti, kaip žmonės gyveno, kokių tradicijų laikėsi, ką paliko ir norėjo perduoti ateities žmonėms.

Šiandien, kai gyvenimo tempas vis greiteja, ši erdvė primena, iš kur esame kilę. Senosios trobos, mediniai kryžiai, malūnas ar kalvė čia pasakoja ne tik apie praeitį – jie kalba apie žmones, jų darbštumą, papročius ir kasdienį gyvenimą.

Galbūt todėl čia atvykę žmonės nesukuba išvykti. Vieni ilgiau stabteli prie sodybų, kiti paglosto žemaituką ar prisėda ant suolo tarp žydinčių darželių. Išeidami jie išsineša ne tik naujų žinių, bet ir tylų, šiltą jausmą – kad senasis Žemaitijos kaimas vis dar gyvas, ir kad jį galima ne tik pamatyti, bet ir pajusti.

Adresas: Malūno g. 5, Telšiai
Darbo laikas: Lapkričio 1 d. – balandžio 30 d.

Pirmadieniais–penktadieniais 8.00 – 16.00 val.

Gegužės 1 d. – spalio 31 d.
Pirmadieniais–penktadieniais 9.00 – 18.00 val.

Šeštadieniais–sekmadieniais 11.00 – 19.00 val.

Nemokamas lankymas – kiekvieno mėnesio paskutinį sekmadienį.
Daugiau informacijos: muziejusalka.lt

Varniuose – Žemaitijos turizmo informacijos centro padalinys

Varniai ne veltui vadinami Žemaitijos širdimi – taip skelbia ir įvažiuojant į šį miestelį pasitinkantis ženklas.

Tai viena seniausių gyvenviečių regione, buvęs Žemaičių vyskupystės centras, vieta, kurioje formavosi ne tik religinis, bet ir kultūrinis, visuomeninis gyvenimas. Varniuose duris atveria Žemaitijos turizmo informacijos centro padalinys. Tai ilgai brandinta idėja, kuri pagaliau virsta realybe ir suteiks dar daugiau galimybių pažinti miestelį bei jo apylinkes.

Tikimasi, kad naujasis centras taps ne tik informacijos vieta turistams, bet ir svarbia Varnių bendruomenės susitikimų vieta. Jis burs vietas žmones, prisidės prie miestelio iniciatyvų, pajvairins kultūrinį gyvenimą ir taps dar viena erdve susitikimams, idėjoms bei bendradarbiavimui. Tikimasi, kad čia užsuks ne tik atvykstantys svečiai, bet ir patys varniškiai – ieškodami naujų veiklų, renginių ar tiesiog noro dar kartą pažvelgti į savo kraštą kitu kampu. Naujajame Žemaitijos turizmo informacijos centro padalinyje lankytojai galės gauti išsamią informaciją apie Varnių kraštą, suplanuoti pasivaikščiojimus, atrasti lankytinus objektus bei maršrutus. Centre bus siūlomi informaciniai leidiniai, žemėlapiai, lankstinukai, taip pat bus galima įsigyti suvenyrų, reprezentuojančių Telšius ir rajoną. Planuojama organizuoti ekskursijas, nedideles parodas, edukacinius užsiėmimus, bendradarbiauti su vietos kūrėjais ir gidais, taip dar labiau prisidedant prie Varnių kultūrinio gyvenimo įvairovės. Būtent šis centras taps atspirties tašku, susipažįstant su turtinga Varnių istorija ir paveldu.

Apie šio krašto išskirtinumą pirmiausia kalba jo sakraliniai objektai. Miestelyje

stūkstanti Varnių Šv. Apaštalo Petro ir Pauliaus bažnyčia – buvusi katedra, pastatyta 1691 m. – yra vienas ryškiausių brandžiojo Lietuvos baroko pavyzdžių. Santūri jos išorė slepia turtingą interjerą. Netoliese esanti Varnių Šv. Aleksandro bažnyčia laikoma viena seniausių Žemaitijoje – jos ištakos siekia Vytauto Didžiojo laikus. Šios bažnyčios liudija ne tik tikėjimo istoriją, bet ir viso regiono

palikimą: čia eksponuojami auksakalystės dirbiniai, liturginė tekstilė, meno kūriniai, archeologiniai radiniai bei dokumentai. Autentiškos erdvės leidžia lankytojams pajusti Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikų dvasią ir geriau suprasti šio krašto istorinę svarbą. Varnių vardas neatsiejamas ir nuo iškilų asmenybių. Viena svarbiausių – Motiejus Valančius, kurio 225-osios gimimo metinės minimos šiemet.

Žemaitijos turizmo informacijos centro padalinys Varnių seniūnijoje

tapatybę. Šalia sakralinių objektų svarbią vietą užima ir kultūrinė linija, kurią geriausiai atspindi Žemaičių vyskupystės muziejus. Įsikūręs istoriniuose kunigų seminarijos rūmuose, muziejus saugo turtingą Žemaitijos sakralinį

Gyvendamas Varniuose, jis ne tik stiprina švietimą ir kultūrą, bet ir slapta mokė vaikus lietuvių kalbos – katedroje buvo įrengta slapta mokyklėlė, į kurią patekti buvo galima per paslėptą įėjimą. Su šiuo kraštu siejamos ir tokios pavardės kaip Česlovas Kudaba – žymus geografai, daug prisidėjęs prie Lie-

tuvos gamtos pažinimo ir saugojimo, Simonas Daukantas – vienas pirmųjų lietuvių istorikų, rašiusių apie Lietuvos praeitį gimtąja kalba, Laurynas Ivinskis – lietuviškų kalendorių leidėjas ir švietėjas, prisidėjęs prie lietuviškos spaudos sklaidos, bei Merkelis Giedraitis – Žemaičių vyskupas, laikomas vienu svarbiausių lietuvių raštijos ir katalikybės stiprintojų regione.

Istorinę ir kultūrinę Varnių reikšmę papildo ir turtingas archeologinis kraštovaizdis. Apylinkėse stūkso seno vinių piliakalniai – Sprūdės, Šaukštelio, Alkakalnis, o netoliese – ir Girgždūtė, Moteraitis, Žasūgala. Šios vietos liudija apie senąsias gyvenvietes, gynybines struktūras ir gyvą šio krašto istoriją.

Tik po pažinties su istorija atsiveria ir dar viena Varnių stiprybė – gamta. Lankytojus kviečia Debesnų botaninis takas, vingiuojantis Varnelės upės slėniu ir supažindinantis su unikalia žemaičių augalija. Ne mažiau išskirtinis ir Lūksto gintarų takas prie Lūksto ežero, kur po audrų galima rasti gintaro. Ieškantiems ramesnio pažinimo, verta užsukti ir į Jomantų pažintinį taką, leidžiantį dar giliau pajusti šio krašto gamtos ritmą.

Visa ši gamtos, istorijos ir kultūros įsūma leidžia aiškiai suprasti, kodėl Žemaitijos turizmo informacijos centro padalinio atidarymas Varniuose yra daugiau nei simbolinis žingsnis. Tai – dar viena galimybė miesteliui, kuris jau seniai turi ką parodyti, tačiau dabar turės dar daugiau progų būti atrastas. Šis centras ne tik padės turistams lengviau suplanuoti savo keliones, bet ir dar labiau sustiprins Varnių, kaip gyvybingo, istorija ir kultūra alsuojančio Žemaitijos miestelio, vardą. Čia kiekvienas atras savąją istoriją – pakanka atverti akis ir leistis į pažintį su Varnių kultūra, gamta ir praeitimi.

Ingridos kelias į Biržuvėnus

(atkelta iš 5 psl.)

Biržuvėnų dvare rengiamos trijų rūšių valgių degustacijos – žemaitiškų kumetyno patiekalų, bajorų ir grafų. Kuri iš jų lankytojus nustebina labiausiai ir kuo tie skoniai skiriasi?

Kiekviena degustacija dvare, ar tai būtų žemaitiškų kumetyno patiekalų, bajorų ar grafų stalas, turi savo istorinį pasakojimą, kontekstą, kuris leidžia suprasti, kaip skirtingi socialiniai sluoksniai gyveno ir maitinosi. Didžiausią įspūdį dažnai palieka būtent tas kontrastas: kumetyno degustacijoje žmonės nustebina žemaitiškas paprastumas ir retai sutinkami kaimo valgiai, o bajorų ar grafų degustacijose – rafinuotesni deriniai,

Ingrida (centre) su Camino Lituano pilgrimais

kurius ingredientus. Degustacijose skirtumas slypi ne vien maiste, bet ir jo istorijoje, pristatomose etiketo taisyklėse bei bendroje dvaro kultūroje.

Biržuvėnų dvaras dažnai aplankomas ir piligrimų, keliaujančių Žemaitijos keliais. Ar jų apsilankymai kuo nors skiriasi nuo įprastų ekskursijų?

Biržuvėnų dvaras dažnai aplankomas piligrimų, keliaujančių Camino Lituano maršrutu. Kadangi dvaras yra šio kelio dalis, piligrimams ši vieta svarbi ne tik kaip lankytinas objektas, bet ir kaip oficiali stotelė – mat čia jie gali gauti savo kelionės paso antspaudą.

Jų apsilankymai šiek tiek skiriasi nuo įprastų ekskursijų: piligrimai dažniausiai keliauja su aiškiu tikslu, laikosi maršruto, nakvoja dvaro teritorijoje. Jie yra labai pagarbūs, atsakingi lankytojai, vertinantys ne tik dvaro istoriją, bet ir pačią kelionės patirtį. Įsimintiniausias piligrimas pasirodė dvare vasarą, dienos gale, su palapine artėjant didžiulei

audrai ir iširengė stovyklą senųjų medžių prieglobstyje. Tai buvo akimirka, atskleidusi tikrąją piligrimystės dvasią.

Biržuvėnų dvaras garsėja ir po grindimis rastu lobiu. Kokią reakciją dažniausiai matote lankytojų veiduose, kai jie pirmą kartą išgirsta šią istoriją?

Ši istorija beveik visada sukelia labai stiprią reakciją. Dažniausiai lankytojų veiduose pirmiausiai pamatau šoką, kadangi daugelis nesitiki, kad tokioje ramioje, autentiškoje vietoje slypi tikras lobio atradimo pasakojimas. Prasideda svarstymai kas jį paslėpė, kodėl, ir kiek dar tokių paslapčių gali slėpti dvaras. Iškart po to seka nuostaba, kuri kyla ne tik dėl paties porceliano radinio, bet ir dėl lobio, kaip reiškinio, paslaptinumo.

Žmonės intriguoja mintis, kad po žeme ilgus metus galėjo slėptis kažkas vertingo, ko niekas nežinojo. Ypač smagus momentas, kai ekskursijos dalyviai ima įsivaizduoti siužetus su piratų lobio

skryniomis. (šypsosi)

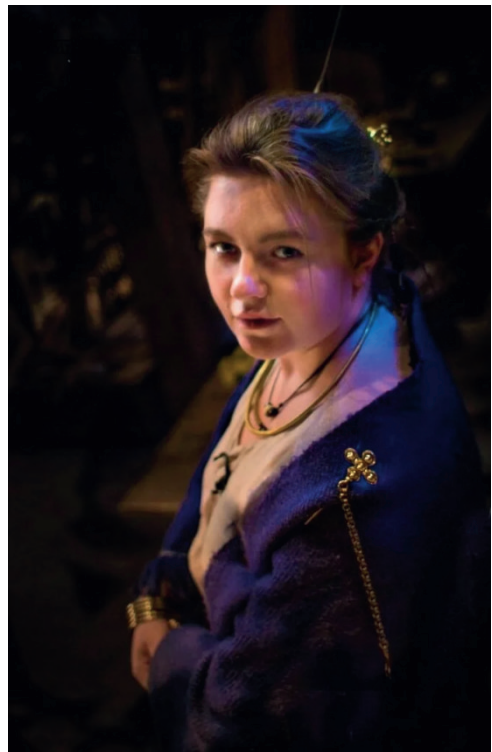
Sakoma, kad kiekvienas dvaras turi savo aurą. Kokia, jūsų manymu, yra Biržuvėnų dvaro dvasia?

Biržuvėnų dvaro dvasia, mano manymu, yra subtiliai iškilminga ir kartu jauki. Dvare dera ramybė, istorijos alsavimas ir aplinką supanti gamta. Tai gera, harmoninga aura, kurią jaučia ir lankytojai. Ji tarsi švelniai kviečia sustoti, išsiklausti, pajusti...

Ir pabaigai – jei galėtumėte vienai dienai nusikelti į XIX amžiaus Biržuvėnų dvarą – ką pirmiausiai norėtumėte pamatyti ar patirti?

Pirmiausiai norėčiau pamatyti visą jo gyvą kasdienybę – nuo ponų iki tarnų. Įsivaizduoju nuolat verdantį gyvenimą: ruošiamą maistą oficineje, ponių popietę salone rūmuose, pono medžioklę ir skalikus, užvaizdo ir akmistrinės tarnų darbus, kurie palaikė visą dvaro ritmą. Norėčiau apžiūrėti dvaro interjerą jo aukšto amžiuje ir patirti Kalėdų, Velykų bei kitų švenčių šurmulį, kurį aprašo Magdalena Gorskytė-Komarovska savo atsiminimų knygoje „Sugrįžimas į Žemaitiją“.

Dėkojame už šiltą pokalbį.

Ingrida Šilgalytė

patiekalų įvairovė bei nekasdieniai produktai. Tačiau svarbiausia, kad skoniai „atsiskleidžia“ per pasakojimą, kai svečiai sužino, kodėl vieni valgė būtent taip, o kiti galėjo sau leisti visai kito-

Biržuvėnų dvaras
MENŲ IR EDUKACIJŲ CENTRAS

Biržuvėnai Manor
ARTS AND EDUCATION CENTRE

VASAROS DARBO LAIKAS | SUMMER OPENING HOURS
(gegužės 1 d. – spalio 1 d. | 1 May – 1 October)
I Nedirbame | Closed
II-VII 09:00-18:00

ŽIEMOS DARBO LAIKAS | WINTER OPENING HOURS
(spalio 1 d. – balandžio 30 d. | 1 October – 30 April)
I Nedirbame | Closed
II-VI 09:00-18:00
VII Nedirbame | Closed

www.birzuvenudvaras.lt
+370 699 88229 | +370 618 63448

CĖBOLINĖS JIEDĖMA TORNIRIS | 2026 08 14

TELŠĖ
ŽEMAITĖJĖS SUOSTĖNĖ

ŽEMAITIJOS TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAS

MĖGAUKIS
TELŠIAIS!

ŽEMAITIJOS TURIZMO
INFORMACIJOS CENTRAS

Leidėjas – Žemaitijos turizmo informacijos centras
Turgaus a. 21, LT-87122, Telšiai
El. paštas turizmocentras@telsiai.lt
visit.telsiai.lt
+370 618 63448
Leidžiamas 1 kartą per ketvirtį
Tiražas – 8000 egz.
Spausdino „Vakarų spaustuvė“